

ОСНОВНІ ПІДРОЗДІЛИ АЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ: ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ ТА КОМПЛЕКТУВАННЯ

Пріоритети комплектування сучасної Александрійської бібліотеки значно відрізняються від традиційних норм, які існували для класичних арабських бібліотек минулого. В Александрії першочергова увага вже не приділяється формуванню класичних¹ колекцій коментарів до Корану, тафсірам², богословсько-юридичній³ літературі, творам класичних⁴ арабських філологів⁵, схоластичній філософії та логіці, хадісам⁶, екзегезам⁷, адабу⁸, мінтаку⁹, ахлаку¹⁰, давній арабській бібліографії теологічного та ритуального спрямування. А точніше, увага перерозподілена з аспекту зберігання спеціальних фондів на аспект їхнього використання універсальною читацькою аудиторією. Мусульманська теологічна та винятково релігійна¹¹ література тепер не вважається домінантою при закупівлях. Тому часто саме сучасна періодика та сучасна арабська книга є найбільш важливим об'єктом комплектування¹² для Александрії. Головним шляхом розвитку тепер вважається не повнота комплектування, не спроба досягнути неосяжне, а саме можливість та якість¹³ надання доступу користувачам до тих ресурсів, які вони потребують. Звернена безпосередня увага не тільки на наукові проблеми, а й на ресурси бізнес-сфери (планується організація спеціальних бізнес-бібліотек). Розвиток фондів у майбутньому планується зосередити на незалежній¹⁴ від видавництва програмі забезпечення літературою, на переорієнтуванні бібліотеки від комплектування видавництвами до концентрації на власних інформаційних ресурсах¹⁵. Можливо, це питання пов'язане з організацією спеціальних колекторів, які забезпечуватимуть бібліотеку шляхом приватних договорів, та все ж підвищена швидкість плину життя та книговидавничого бізнесу потребує як мінімум суттєвого збільшення штату комплектування, а при недостатньому бюджеті це неможливо.

Потреби Александрійської бібліотеки не в змозі повністю фінансувати держава, потрібне спеціальне приватне фінансування спонсорів¹⁶ та активістів бібліотечної справи. І навіть якби Александрія мала статус національної, а не публічної бібліотеки, це питання могло бути вирішене лише шляхом організації двох паралельних відділів розвитку фондів. І якщо один відділ міг займатися саме літературою, що надходить за законом про обов'язковий примірник, то інший відділ міг забезпечувати швидко і кваліфіковано реагування на те, що не зміг зробити перший, плюс займався б обов'язковими примірниками електронних видань. Також відомо, що, наприклад, в Україні не всі видавництва й окремі автори вчасно виконують свої зобов'язання щодо обов'язкових екземплярів, а інколи зовсім їх не надсилають. Така ж ситуація існує і в Єгипті.

Закон про обов'язковий примірник¹⁷ (ка:ну:нан-нусхаті ад-дару:ріййаті (аль-ла:зіматі)) діє в Єгипті, але він, головним чином, стосується тільки Національної бібліотеки та архівів Єгипту (Дар Аль-кутуб)¹⁸. Цей закон не має сили щодо бібліотеки Александрії та бібліотеки університету Аль-Азхар, що за обсягом фондів значно поступаються Дар Аль-кутуб і поповнюються в основному за рахунок державних асигнувань та приватних пожертвувань.

На цей момент потребує уточнень питання, чи є в Александрійській бібліотеці внутрішній статут комплектування (النظام الداخلي لجمع الكتب)¹⁹, однак точно відомо, що в питаннях відбору літератури використовується документ „Сіа:сату джам'і аль-кутубі

фі мактабаті аль-Іскандаріййаті²⁰. За допомогою цього документа проводиться робота з уточнення потрібних підрозділам матеріалів та специфіки літератури. Відповідно надіслана література направляється спочатку до Бібліотечного сектора (قطاع المكتبات), де іде первинна реєстрація одиниць фондів. Надалі Департамент бібліотечного опрацювання видань та роботи з фондом (ادارة الخدمات الفنية للمكتبات) Бібліотечного сектора обробляє, докладно реєструє, робить повний бібліографічний опис надісланих матеріалів, а також реалізує їхнє направлення у відповідні підрозділи та інститути Александріни. Кожен підрозділ може висувати свої специфічні вимоги щодо направлення до них тих чи інших книг або журналів. Згідно з документом „Сійа:сату джам’і аль-кутубі фі мактабаті аль-Іскандаріййаті” та даними, що представлені для читацької аудиторії на сайті Александріни (http://www.bibalex.org/home/default_En.aspx), Головна бібліотека²¹ (مكتبة رئيسية)²² комплектується загальними та специфічними матеріалами, книжками, періодикою, енциклопедіями, довідниками з різних технічних та гуманітарних наукових дисциплін. Ця бібліотека віддає першочергову перевагу книгам та серіальним виданням, що присвячені Єгипту, його історії, історії міста Александрія²³, а також публікаціям про арабські країни в цілому. Головною мовою фондів є арабська, однак інші мови (особливо англійська та французька) також широко вживані.

Другий за значенням підрозділ Александріни – це Спеціалізована бібліотека мистецтв, мультимедійних та аудіовізуальних матеріалів (مكتبة متخصصة للفنون والوسائط المتعددة) (والمواد السمعية والبصرية)²⁴. Основними вимогами до комплектування тут є книги, журнали, продовжувані видання з кінематографії, театру та його історії, музики, виконавчих видів мистецтва, мистецтва фотографії та ін. Допущеними форматами видань є диски CD, диски DVD, аудіокасети, відеокасети, флеш-накопичувачі, зовнішні жорсткі диски, слайди, фотографії, афіші, мікрофільми та ін. Наукові дослідження з різних аспектів культури також приймаються до фондів цього підрозділу.

Спеціалізована бібліотека для слабозорих (مكتبة متخصصة للمكفوفين)²⁵ (інша назва підрозділу – Бібліотека Таха Хусейна²⁶), враховуючи потреби користувачів, комплектується спеціальними аудіокнигами з різних гуманітарних та технічних дисциплін. У читальних кімнатах встановлені комп’ютери з унікальним програмним забезпеченням, яке здатне розпізнавати голос користувача і переводити його у комп’ютерний текст. За таких умов сліпі та слабозорі люди можуть проводити успішну та ефективну наукову та дослідницьку роботу в Александріні.

Спеціалізована бібліотека для юнацтва (مكتبة متخصصة للنشء)²⁷ розрахована на читацьку аудиторію у межах 12–18 років²⁸. Таким чином, при комплектуванні враховуються вікові особливості читачів, деякі енциклопедії та довідники є дещо спрощеними та спеціально адаптованими. До уваги підрозділу входять книги та брошури навчального змісту, підручники, дидактичні матеріали, аудіо- та відеоматеріали навчального змісту, аудіокниги, дані з Інтернет-мережі, вибрані електронні ресурси та бази даних. Підрозділ також комплектується літературою, що має ознайомити юного читача з можливостями бібліотеки, з організацією її підрозділів.

Спеціалізована бібліотека для дітей (مكتبة متخصصة للأطفال)²⁹ розрахована на читачів 6–12 років. Комплектується літературою та дидактичними матеріалами, які мають заохотити дитину до читання, малювання, творчої діяльності, вивчення основ гуманітарних та технічних наук, засвоєння спеціалізованих програм та тренінгів. Для дитячої бібліотеки закуповується багато ілюстрованої, адаптованої до певного віку літератури.

Спеціалізована бібліотека рідкісних книг та спеціальних колекцій (مكتبة متخصصة) є одним із науково-дослідних центрів Александріни, що займається збереженням, реставрацією та комплектуванням манускриптів, рідкісних видань та тих видань, що за форматами або змістом не можуть бути віднесені до інших спеціалізованих бібліотек. З 2002 року до складу цього підрозділу також входила Спеціалізована бібліотека мікрофільмів та мікрофіш (مكتبة متخصصة للميكروفيلم)³¹ зі своїми читальними залами. Починаючи з 2011 року, Бібліотека мікрофільмів та мікрофіш в Александріні стала самостійним науково-дослідним та бібліотечним центром³².

Спеціалізоване комплектування та потреби має Інтернет-архів (ارشيفاً للانترنت)³³

Александрійської бібліотеки. Заснований у Сан-Франциско, на початку свого існування являв собою копії всіх веб-сторінок, що були доступні у відкритому доступі з 1996 року. З 2002 року Бібліотека Александріна отримала копію цього архіву, ставши, таким чином, одним з найбільших центрів зберігання інформації з Інтернет-мережі. На момент 2002–2003 рр. Інтернет-архів включав у себе більше ніж 10 мільярдів веб-сторінок та мультимедійних матеріалів, у тому числі телевізійні програми, радіозаписи та більше ніж 1000 архівних фільмів Єгипту та США. На момент 2011 року комплектується даними з Інтернет-мережі, копіює інформацію з усіх сайтів Єгипту та деяких країн Близького Сходу, отримує великі обсяги архівної веб-інформації від Бібліотеки Конгресу та французьких бібліотек³⁴. Інтернет-архів Александріни активно шукає партнерів для співробітництва у сфері збереження веб-ресурсів³⁵.

Окремі підрозділи Александріни мають суттєві відмінності у комплектуванні, на відміну від спеціалізованих бібліотек, ними, наприклад, є музеї. Враховуючи більш розширені в порівнянні із суто бібліотечними фондами функції, вони правлять концентраторами творчих ідей, відображають інтернаціональну та етнічну історію Єгипту, пропонують широкому загалу вивчити та дослідити культурні й наукові артефакти єгипетського народу. На прикладі Музею пам'яток старовини (متحف للآثار)³⁶ Александріни можна побачити, що комплектування цього культурного і частково бібліотечного центру³⁷ має досить вузькоспеціалізований спектр. Він охоплює, з точки зору бібліотекаря, книги та періодику з історії Александрії, історії Єгипту епохи фараонів, греко-римської доби, публікації, що досліджують коптські³⁸ та ісламські культурні історичні цінності, які мали стосунок до Александрії, та багато ін. Більш ніж 1079 експонатів музею не мають однозначного стосунку до бібліотечної чи книговидавничої справи Єгипту, однак у музеї випускають спеціальні профільні наукові публікації, які потім потрапляють до основного книгосховища³⁹, відбувається фотографування експонатів та подальше оцифрування знімків. Всі музейні підрозділи Александріни проводять каталогізацію всіх нових надходжень арабською та англійською мовами, друкують кольорові брошури, що розкривають цінність окремих артефактів, здійснюється тісна співпраця з CULNAT⁴⁰, або Центром дослідження документації, присвяченої культурній та природній спадщині (مركز توثيق التراث الحضاري و الطبيعي)⁴¹, який допомагає формувати їм музейні бази даних та ін. На цей момент робота музеїв Александріни зосереджена на формуванні цифрових путівників⁴² з історичної та культурної спадщини Єгипту.

Серед музеїв Александріни своїми виставковими залами та експозиціями виділяється Музей рукописів (متحف للمخطوطات)⁴³. У головному виставковому залі (Museum Showroom) представлений унікальний артефакт – дві вражаючі частини «кісви»⁴⁴ Священної Кааби, що є даром Александріні від онуків відомого єгипетського економіста Тал'ата Харба⁴⁵. Підрозділ, як такий, що належить більш до експозиційних, аніж до бібліотечних частин Александрійської бібліотеки, комплектується паперовими та електронними виданнями Дослідного центру рукописів (مركز المخطوطات)⁴⁶. Щодо паперових видань, то до Музею рукописів надходять в основному каталоги, наприклад: Rare Manuscripts of Alexandria Municipal Library (Arabic, English and French), Catalog of Abul 'Abbas al-Mursi Manuscripts (Arabic), Catalog of the Religious Institute in Smuha (Arabic) та ін. Серед електронних видань слід виділити ті, що стосуються формування цифрової бібліотеки, присвяченої експонатам Музею рукописів та Центру рукописів: Digital Manuscript Library (first and second collection). Загалом у Музеї рукописів розміщено три основні колекції: колекція рукописів, колекція мікрофільмів та колекція рідкісних книг. Основними департаментами (підрозділами) музею є: департамент рідкісних артефактів, департамент мікрофільмів та департамент музейних експозицій. Департамент рідкісних артефактів зберігає та доповнює колекції оригінальних рукописів, рідкісних книг, карт, давніх монет, приватні бібліотеки відомих історичних та державних постатей. Відповідно департамент займається систематизацією, каталогізацією та класифікацією рідкісних артефактів. До складу підрозділу входить блок закупівель рідкісних документів, який закуповує пам'ятні карти, книжки, приватні колекції, марки та ін. документи.

Підсумовуючи сказане, можемо відзначити значне відходження Бібліотеки Александріни від традиційних напрямів розвитку сучасних наукових та публічних

бібліотек. Можна помітити суттєвий акцент на оцифруванні фондів, помітна ідея формування так званого „бібліотечного Інтернету”, який від звичайного буде відрізнятися більш якісним відбо-

ром матеріалу, вищими критеріями щодо оцінки якості наукових робіт та статей. Таким чином, цей підхід гарантує суттєве збільшення кількості користувачів та значно краще їхнє обслуговування.

У статті подані такі умовні позначення у транслітерації:

- خ (خ) – твердий [x];
- ط (ط) – твердий [т];
- ث (ث) – приблизно відповідає англійському [θ];
- ظ (ظ) – твердий [з];
- ذ (ذ) – приблизно відповідає англійському [д];
- ك (ك) – твердий [к];
- ص (ص) – твердий [с];
- ض (ض) – твердий [д];
- ع (ع) – гортанний [‘айн];
- ر (*) – звук [г], що вимовляється на видиху;

¹ Мається на увазі перехід на оцифрування матеріалів та моделювання фондів з точки зору їхнього оперативного використання (комплектуються не те, що має бути в бібліотеці за бібліотечними канонами, а те, що зараз потрібно читачу).

² التفسیر (ат-тафсір) – роз’яснення аятів, тлумачення Корану на основі висловів пророка Мухаммада та його послідовників (الصحابية (саха:ба)).

³ Мусульманська богословсько-юридична література, власне арабська назва *فقه* (фікх, або фікх), у мусульманському правознавстві означає систематизоване знання про правила поведінки мусульман, порядок їхніх дій під час проведення обрядів, окреслює побутову поведінку та особливості світських взаємовідносин, етичні моменти. У більшості ісламських сучасних країн фікх продовжує бути основним джерелом права.

⁴ Маються на увазі такі класичні арабські філологи, як Сібавейхі, Абу-аль Асвад ад-Ду’алі, Халіль ібн Ахмад аль-Фарахіді, Якут аль-Хамаві. Наср ібн Асим, Ібн Абі Ісхак аль-Хадрамі та ін.

⁵ Цікавою є доля літератури філологічного спрямування та самих філологів в арабських країнах. З одного боку, філологів поважали за трактати, що розкривали проблему збереження автентичності арабської мови (період Арабського халіфату VII–XIV ст.), чистоти мови Корану, з другого боку, мало хто з них, навіть із відмінним знанням арабської мови, був допущений до трактування Корану. Сучасна Александріна більше акцентує увагу не на фондах з філології, а саме на перевиданні робіт мусульманських письменників (близько 150 робіт, проект ініційований у 2009 р. під назвою „Reissuing Modern Classics In Islamic Thought and Culture”, часовий період охоплених робіт – від 1850-го по 1950 р. (період, який арабські історики часто називають епохою модернізму)).

⁶ الحديث (аль-хадіс) – вислови, поради, описи життя пророка Мухаммада, які становлять собою так звану Суну. Суна, окрім збірки релігійного значення, є також однією з частин шаріату і містить ряд юридичних та правових настанов.

⁷ Під екзегезами маються на увазі розбір, аналіз, роз’яснення, тлумачення Корану. Екзегези Корану і тафсіри – дуже схожі поняття.

⁸ الادب (аль-‘адаб) – художня література.

⁹ منطق (мінтак або мантик) – арабська література з логіки.

¹⁰ اخلاق (ахляк) – арабська література з моралі та етики.

¹¹ Проте більшість публічних арабських бібліотек і на сьогодні обов’язково комплектуються коранічною літературою, тафсірами, хадісами та фікхом.

¹² Зосередження на комплектуванні сучасною арабською літературою публічних і наукових бібліотек Близького Сходу є цілком зрозумілим. Як правило, фонди митців давньої арабської літератури та періоду „праведних халіфів” та Омеядів (аль-Мухальхіль, аш-Шанфара, Та’аббата Шарран, Імрууль-Кайс, Тарафа, Амр ібн Кульсум, аль-Харріс ібн Хіллаза, Зугайр ібн Абі Сульма, Антара ібн Шаддад, Лябід, Кааб ібн Зугейр, Хасан ібн Сабіт, Абу Зуайба аль-Хузалі, Лейла аль-Ах’ялія, аль-Валід ібн Язіда, Джарір та ін.) вже перенасичені. У той же час фонди авторів періоду арабського культурного піднесення (кін. XVIII – поч. XIX ст.), а саме А. Бустані, А. Шаукі,

Х. Ібрагім, М. Ну'айме, М. Аббуда, Т. Хусейн, Ш. Дайфа, Халіль Джебран, Махмуд Теймур, Т. аль-Хакім, Азіз Абас та ін., перебувають в центрі уваги арабських критиків сьогодення і потребують додаткового всебічного наукового, бібліографічного та літературного вивчення.

¹³ Головним чином, питання якості надання доступу користувачам до необхідних ресурсів ґрунтується на вимогах щодо кваліфікованої організації інтернет-порталу Александріни, його представлення декількома мовами (арабською, англійською та французькою). Слід зазначити, що наукові та публічні бібліотеки Єгипту чи не першими на Близькому Сході дали можливість користувачам вибирати, якою мовою їм краще користуватися при відвідуванні веб-ресурсів.

¹⁴ Ідея незалежності від видавництва ґрунтується на принципі створення власного бібліографічного та інформаційного „продукту”, який має замінити тісне співробітництво із друкарнями на створення власних центрів друкування із власними фахівцями з різних наукових сфер.

¹⁵ У той же час буде залишатись і певна ділянка, яка комплектуватиметься видавництвами, однак буде змінена бізнес-залежність: не бібліотека буде проявляти ініціативу щодо видавництва, а, навпаки, видавництва будуть самі пропонувати свої послуги, надсилати прайс-листи, рекламувати свою продукцію та формувати для себе список літератури, яка необхідна бібліотеці.

¹⁶ І все ж створення власних електронних продуктів та комплектування ними може гарантувати Александріні значне заощадження грошей.

¹⁷ Офіційна назва Закону: Закон № 82 від 2002 р. „Стосовно захисту прав на інтелектуальну власність, авторські права та суміжні права”.

¹⁸ Букв. переклад з араб. мови: „будівля книжок” (دار الكتب).

¹⁹ (ан-ніза:му ад-да:хліїйу ліджам'і аль-кутубі) النظام الداخلي لجمع الكتب

²⁰ Політика комплектування Александрійської бібліотеки.

²¹ Розрахована на читачів, яким більше ніж 18 років.

²² مكتبة رئيسية (мактабат ра'ісіят).

²³ З 2002 року започаткований так званий مخطط الاسكندرية (мухаттат аль-Іскандаріййат), або Alexandria Project, у рамках якого Бібліотека Александріна комплектується всіма наявними матеріалами по давній Александрійській бібліотеці та історії міста Александрія.

²⁴ مكتبة متخصصة للفنون و الوسائط المتعددة و المواد السمعية و البصرية (мактабат мутахаґґсаґат ліль-фунуні ва аль-васа:'ті аль-мута'адділаті ва аль-мава:дді ас-сама'іййаті ва аль-баґаріййаті).

²⁵ مكتبة متخصصة للمكتوبين (мактабат мутахаґґсаґат ліль-макфу:файні).

²⁶ Таха Хусейн (طه حسين) (1889–1973) – єгипетський інтелектуал, письменник, літературознавець та історик. У чотири роки осліп, у 1908 р. навчався в Каїрському університеті, отримав ступінь доктора філософії. З 1943-го по 1946 рік – ректор Александрійського університету. Найвідоміші твори: „Дні”, „Про доісламську поезію”, „Бесіди про поезію та прозу”, „Мученики на землі” та ін.

²⁷ مكتبة متخصصة للنشء (мактабат мутахаґґсаґат ліль-наш'і).

²⁸ З 2002 року в Александріні стартувала програма „Reading for All” за підтримки Сюзан Мубарак, яка пропагувала читання та бібліотечну справу не тільки серед дорослого населення Єгипту, а й серед юнацтва та школярів. Починаючи з 2009 року, одним із відгалужень цієї програми став проект, який має назву „Children and Young People” (الاطفال والشباب) (аль-'атфа:ль ва аш-шаба:б). Цей проект частково реалізується в Спеціалізованій бібліотеці для юнацтва та Спеціалізованій бібліотеці для дітей Александріни.

²⁹ مكتبة متخصصة للأطفال (мактабат мутахаґґсаґат ліль-'атфа:лі).

³⁰ مكتبة متخصصة للكتب النادرة و المجموعات الخاصة (мактабат мутахаґґсаґат ліль-кутубі ан-на:діраті ва аль-маджму:'аті аль-ха:ґґаті).

³¹ مكتبة متخصصة للميكرو فيلم (мактабат мутахаґґсаґат ліль-мі:кру:фі:льмі).

³² Входить до складу Александрійської бібліотеки.

³³ ارشيفًا للإنترنت ('ірші:фа: ліаль-інтернет).

³⁴ Бібліотека Александріна активно співпрацює з такими французькими бібліотеками та науковими установами: L'Ecole Nationale Supérieure des Sciences et de l'Information des Bibliothèques (ENSSIB), Centre National d'Éducation à Distance (CNED), Bibliothèque Nationale de France (BNF), Bibliothèque Publique d'Information (BPI).

³⁵ У 2010 році в Александрійській бібліотеці було інтегровано до локальних мереж суперкомп'ютер (до 10 000 000 000 000 розрахунків у секунду). У 2011 році Інтернет-архів Александріни також дістав можливість використовувати цей комп'ютер для потреб підрозділу.

³⁶ متحف للآثار (матхаф ліль-ааґа:рі).

³⁷ Музеї офіційно входять до складу Александрійської бібліотеки.

³⁸ Копти (اقباط، قبط) – єгипетські християни, складають приблизно 8–9% населення Єгипту.

³⁹ У 2010 році в Борґ-ель-Араб було побудовано та здано в експлуатацію новий комплекс Александрійської бібліотеки. Його головними функціями є додаткове книгосховище та ще ряд

функцій, які можуть використовувати читачі.

⁴⁰ CULTNAT – Center for Documentation of Cultural & Natural Heritage (англ.).

⁴¹ مركز توثيق التراث الحضاري والطبيعي (Марказу тавґи:кі ат-тура:ґи аль-хада:рйі ва аттабі:'йіі).

⁴² У них також буде вміщена інформація про те, в якому з музеїв можна знайти той чи інший важливий історичний артефакт.

⁴³ متحف للمخطوطات (матхаф ліль-махту:та:ті).

⁴⁴ Кісва – спеціальне покривало, яким покривають священний камінь Каабу в дев'ятий день місяця зуль-хіджа.

⁴⁵ Цей почесний дарунок Тал'ат Харб отримав від короля Абд-ул-Азіз Аль-Сауда в 1936 році.

⁴⁶ مركز المخطوطات (Марказу -ль-махту:та:ті).

ЛІТЕРАТУРА

Глухов А.Г. Судьбы древних библиотек. Москва, 1992.

Aman M. The new Bibliotheca Alexandrina: a link in the historical chain of cultural continuity. University of Wisconsin, Milwaukee, 1990.

Azza Ezzat. The Digital Library of Inscriptions and Calligraphies. Bibliotheca Alexandrina. Calligraphy Center // Abgadiyat Journal 4. Alexandria, Egypt: Bibliotheca Alexandrina, October 2009.

Bibliotheca Alexandrina at 5: A Study in Contrasts. American Libraries. Special report, August 2007.

Caryle Murphy. The Library of Alexandria: A Treasure House of Knowledge Rises Again // Carnegie Reporter: Spring 2010.

Chepesiuk Ron. Dream in the desert: Alexandria's Library Rises Again. American Libraries, April 2000.

Hasan S. Reviving Past Glory: A Work in Progress. In Bibliotheca Alexandrina, International Architectural Competition by Franco Zagari. UNESCO/UNDP/Edizioni Carte Segrete, 1990.

Jacob Christian. (1997). Bibliotheca Alexandrina: towards the encyclopedism of the 21st century. Diogenes, no. 178, vol. 45/2, Summer 1997.

Mohamed Awad. Alexandria and the Mediterranean: a space of dialog and exchange. The Alexandria & Mediterranean Research Center. Alex-Med Newsletter, issue 1. September – December 2005.

Mubarak M.H. In Bibliotheca Alexandrina. International Architectural Competition by Franco Zagari. UNESCO/UNDP/Edizioni Carte Segrete, 1990.

Mubarak S. In International Commission for the Revival of the Ancient Library of Alexandria: Commemoration of the Inaugural Session. UNESCO/Edizioni Carte Segrete, 1990.

Pasquini Elaine. California Friend of Bibliotheca Alexandrina Honored in San Francisco. Washington Report on Middle East Affairs, vol. 19, no. 9, December 2000.

Raitt D. The Electronic Library Manager's Guide to the New Library of Alexandria. The Electronic Library, 8 (1). 1990.

Ramez Farag. The Catalan Library celebrates her 100 years at the Bibliotheca Alexandrina. The Alexandria & Mediterranean Research Center. Alex-Med Newsletter. Issue 3. May – July 2006.

Schwartz Amy. Rebirth of a Notion. Wilson Quarterly, vol. 26, no. 2, Spring 2002.

Sharp David. From Demetrius to Serageldin. (2002). The Lancet, vol. 360, October 12.

Tocatlian Jacques. Bibliotheca Alexandrina: From Dream to Reality. (2003). Intl. Inform. & Libr. Rev. 35.

Warnecke J.C. The International Architectural Competition of the Ancient Library of Alexandria. In Bibliotheca Alexandrina. International Architectural Competition by Franco Zagari. UNESCO/UNDP/Edizioni Carte Segrete, 1990.

Watson Bruce. Rising Sun. Smithsonian Magazine, vol. 33, no.1, April 2002.

World Encyclopedia of Library and Information Services (third ed.). (1993). Published by American Library Association. Chicago.